

Mihai Ceucă

Iulian Bucur

EMIL PRATO: Ochiul magic al Bacăului

Consultant științific: conf. univ. dr. Ioan Dănilă
Tehnoredactare&Prepress: Liviu Andone
Corectura: autorii

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
CEUCĂ, MIHAI

Emil Prato : Ochiul magic al Bacăului / Mihai Ceucă,
Iulian Bucur. - Bacău : Editura Bibliotecii "C. Sturdza", 2018
Conține bibliografie

ISBN 978-606-94551-7-3

I. Bucur, Iulian

77

929

© 2018 - Mihai Ceucă

© 2018 - Editura Bibliotecii „C. Sturdza” pentru prezenta ediție

Nicio parte a acestei lucrări nu poate fi reprodusă
fără acordul scris al editurii.

Mihai CEUCĂ

Iulian BUCUR

EMIL PRATO

• ochiul magic al Bacăului •

CUPRINS

RÂNDURI DE PREFAȚĂ	7
CAPITOLUL 1	
O cometă pe cerul Bacăului	13
CAPITOLUL 2	
Negative pe sticlă	21
CAPITOLUL 3	
Studioul Foto „Adèle”	29
CAPITOLUL 4	
Tescani, vatră a tradiției populare	47
CAPITOLUL 5	
Omagiu lui Ștefan cel Mare	111
CAPITOLUL 6	
Fotoreporter în infern	135
CAPITOLUL 7	
Partener cu Primăria Bacău	159
CAPITOLUL 8	
Ilustratorul monografiei orașului	181
CAPITOLUL 9	
Alunecarea pe toboganul vieții	199
CUVÂNT DE ÎNCHEIERE	211
BIBLIOGRAFIE	215
LISTA ILUSTRAȚIILOR	219

RÂNDURI DE PREFAȚĂ

Autorii acestui album aparțin unor generații diferite: dl. Mihai Ceucă e – ca să folosesc un termen din clasificările literare – un „șaiszecist”, iar dl. Iulian Bucur un „nouăzecist”. Au profesii diferite: primul este inginer, al doilea muzeograf. Se deosebesc, apoi, și temperamentul, până la contrast: dl. Ceucă e un tip cu o conduită rezervată, interiorizat, discret; dl. Bucur afișează siguranță de sine și, imediat ce-și intră în rol, e retoric, cu – adesea – momente de certă elocvență. Unul face parte din categoria „diletanților sînguincioși”, de care amintea undeva Nicolae Iorga, mai atașați de cultură decît mulți inși ce se pretind „oameni de cultură”, și e eficient în investigații (materialele adunate despre fabrica de Bere „Grivel” sînt un exemplu); celălalt se remarcă prin frecvența ieșirilor în public, ce-o depășește pe a majorității colegilor săi, făcînd de aproape două decenii oficiul de „cronicar plastic”.

Ceea ce-i unește este interesul pentru patrimoniul local și valorificarea lui prin expoziții și albume, care, de fiecare dată, surprind prin ineditul lor. Precedat de o asemenea expoziție, albumul de față e dedicat lui Emil Prato, principalul fotograf din Bacău la începutul secolului trecut, a cărui biografie și activitate sînt reconstituite în baza unei cercetări – momentan – exhaustive.

Prato a fost unul dintre numeroșii străini (armeni, evrei, austrieci, italieni, francezi, germani etc.) care s-au stabilit în țara românească – unii din motive politice, alții din motive economice – și unde – destui – au parvenit la „stări” și „situații” respectabile. În spațiul nostru, meseria sa era relativ nouă, privită inițial cu superstiție, ca diabolică. Ea „prinde” de-a binelea abia în deceniul al treilea. Până atunci, nici presa – cu excepția almanahurilor – n-o solicită. Ziarele și revistele, în majoritate, nu erau ilustrate; iar cele care foloseau totuși ilustrație, recurgeau la colaborarea pictorilor.

În aceste condiții, posibilitățile de exprimare ale unui fotograf se limitau, cel mai adesea, la portret și la mici tablouri de familie. Faptul explică de ce opera lui Prato e puțin variată. A fost un artist, cum îl recomanda firma? Francez prin origine, dar „neamț” prin educație, era – cred – un meseriaș elevat, cu unelte bune și oferte atractive, pe care publicitatea l-a propulsat în elita locală. Tot ce s-a păstrat de la el dovedește că ținea la „lucrul bine făcut”, în care, desigur, se include de fiecare dată și un procent de artă. Era mai mult un om de atelier decât de „plein air” și un om cu preferințe pentru centrul urbei. Pe cât se poate deduce, comportamentul său era al unui „burghez” întrepid și decent. N-avea dezvoltat gustul pitorescului, care să-l impulsioneze la evadări. Nu-și căuta subiecte prin iarmaroace (ca Nicu Enea) sau prin mahalale (ca Bacovia), ori dincolo de bariere. O excepție, fotografiile de la Tescani sînt făcute, cred, la

inițiativa comanditarului. De altminteri, fotografia artistică nu rentă. Și nici timpul nu i-ar fi îngăduit să hălăduiască, întrucât avea o clientelă permanentă, formată îndeosebi din militari și din elevi ai liceelor și școlii normale. Plus, comenzi de reproduceri. – A fost, apoi, - cum susțin autorii – și fotograf de război? Deși se amintește de existența unui album, afirmația nu-i probată. Trebuie de adăugat că ziarele anilor 1916 – 1918 foloseau de regulă o singură ilustrație, executată cel mai adesea de un pictor. (în România, de pildă, Stoica și N. Mantu). Fotografii de pe front apăreau rareori, niciodată cu semnătură personală, și cu precizarea: „Clișeul serviciului fotografic al armatei”.

Cert însă, tragedia din 1926 („focul cel mare”) a scos din Prato, dacă pot zice așa, pe fotoreporter, care a surprins dramatismul acelor zile. Dacă ar fi realizat numai atât și încă ar binemerita să fie evocat. Dar „moștenirea” sa – abia acum relevată – e mai mare, fiecare din „piese” (de la ilustratele cu instantanee stradale la portretele de necunoscuți) posedînd o valoare documentară. – O carte care printr-o întîmplare norocoasă ar putea fi completată în viitor, albumul alcătuit de d-nii Mihai Ceucă și Iulian Bucur are deci calitatea de contribuție la istoriografia locală. După lectura lui – sînt convinși – topografia, scenografia și, nu în ultimul rînd, atmosfera „orașului de provincie” care a fost pînă de curînd Bacăul se vor înțelege mai nuanțat.

Constantin Călin

